

KAPITEL 6 Bedömning av elevens lärande och kunnande i den grundläggande utbildningen

6. Bedömning av elevens lärande och kunnande i den grundläggande utbildningen	2
6.1. Bedömningens syften i den grundläggande utbildningen	2
6.1.1 Formativ bedömning	3
6.1.2 Summativ bedömning	3
6.2. Allmänna principer för bedömningen	4
6.3. Bedömning av lärande och kunnande	5
6.4. Arbetet som föremål för bedömning	6
6.5. Bedömning av uppförande	6
6.6. Studiegången i den grundläggande utbildningen	6
6.6.1 Studiegången enligt årskurs	6
6.6.2 Studier enligt ett eget studieprogram	7
6.7. Gemensamma läroämnena och valfria ämnen som ska bedömas i slutet av läsåret	8
6.8. Slutbedömningen i den grundläggande utbildningen	8
6.8.1 Bildandet av slutvitsord	8
6.8.2 Slutbedömningen av en elev som omfattas av särskilt stöd	9
6.8.3 Gemensamma läroämnena som ska bedömas i slutbedömningen	9
6.8.4 Bedömning av lärokurserna i konst- och färdighetsämnena i slutbedömningen	9
6.8.5 Bedömning av valfria ämnen i slutbedömningen	10
6.8.6 Undervisning som betonar ett läroämne eller en särskild utbildningsuppgift och slutbedömning	10
6.9. Frånvaro och dess inverkan på bedömning	10
6.10. Ny bedömning och rättelse av bedömning	11
6.11. Betyg	11
6.11.1 Verbala omdömen och siffervitsord i betygen	11
6.11.2 Läsårsbetyg	12
6.11.3 Mellanbetyg	13
6.11.4 Skiljebetyg	14
6.11.5 Avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen	14
6.12. Särskild examen och betyg över studier som avlagts genom särskild examen	16
4.2.1 Att synliggöra lärandet	18

6. Bedömning av elevens lärande och kunnande i den grundläggande utbildningen

Utbildningsstyrelsen beslutade 10.2.2020 om ändringar och kompletteringar av kapitlet om bedömning av elevens lärande och kunnande i de nationella grunderna för läroplanen. Läroplanstexten inkluderas som sådan i den lokala läroplanen. Kommunspecifika preciseringar har gjorts allt efter behov i enlighet med Utbildningsstyrelsens anvisningar. De kommundspecifika preciseringarna finns på grå textbotten.

6.1. Bedömningens syften i den grundläggande utbildningen

Enligt lagen[1] och förordningen[2] om grundläggande utbildning har bedömningen av elevens lärande två syften som stödjer varandra. Syftet med bedömningen är att

- handleda och sporra eleven i studierna och att utveckla elevens förutsättningar för självvärdering (formativ bedömning).
- definiera i vilken mån eleven har uppnått målen som ställts upp för läroämnena (summativ bedömning).

Bedömningen i den grundläggande utbildningen fokuserar på lärandet, kunnandet, arbetet och uppförandet. Handledningen och sporrandet i studierna och utvecklingen av elevens färdigheter för självvärdering genomförs med hjälp av formativ bedömning. I vilken mån eleven har uppnått de mål som ställts upp för de olika läroämnena ska bedömas summativt.

Vid genomförandet av bedömningens syften ska de allmänna principerna för bedömningen följas. Skolorna ska ha enhetliga principer och förfaringsätt för bedömningen som blir konkreta i skolans bedömningskultur. Utbildningsanordnaren ska följa upp hur bedömningsprinciperna uppfylls i skolorna samt stödja utvecklingen av en enhetlig bedömningskultur.

[1] Lagen om grundläggande utbildning (628/1998) 22 § 1 mom.

[2] Förordningen om grundläggande utbildning (852/1998) 10 § 2 mom.

Bedömningskulturen i den grundläggande utbildningen i Helsingfors

Då läsåret börjar går lärarna och rektorerna tillsammans igenom principerna och praxisen för bedömning av elevens lärande och kunnande samt hur man i praktiken säkerställer att bedömningen är mångsidig.

Då en studiehelhet börjar håller läraren på förhand ett samtal med eleverna om målen för studierna samt om de allmänna principerna och praxisen för bedömningen. Läraren återkommer till dem under läroprocessen. Åtminstone i början av varje läsår informeras vårdnadshavarna om målen för studierna samt om de allmänna principerna och praxisen för bedömningen.

I början av läsåret kommer lärarna och rektorerna närmare överens om hur man säkerställer att eleven och dennes vårdnadshavare under läsårets gång får tillräckligt med information om elevens framsteg i studierna och om hans arbete och uppförande.

Vid läsårets slut bedömer lärarna och rektorn tillsammans hur bedömningsprocessen har förverkligats och hur den ska vidareutvecklas.

6.1.1 Formativ bedömning

Den formativa bedömningen är respons som stödjer och handleder lärandet. Responsen ska hjälpa eleven att förstå målen för läroämnet, att uppfatta sina egna framsteg i relation till de uppställda målen samt hur prestationerna kan förbättras i förhållande till de uppställda målen och kunskapskraven.

Självvärdering och kamratrespons är en del av den formativa bedömningen. Eleverna tränar under lärarens handledning på sina färdigheter i självvärdering och på att ge och ta emot kamratrespons. Dessa färdigheter ska tränas som en del av studierna i alla läroämnen. Självvärderingen och kamratresponsen inverkar inte på vitsordet eller det verbala omdöme som eleven ska få i läroämnet.

Målen för läroämnena och principerna för bedömningen ska klargöras för eleverna på ett sätt som är ändamålsenligt med tanke på elevernas ålder. Varje elev ska kunna bilda sig en uppfattning om vad som avses att hen ska lära sig och hur prestationerna bedöms. Under läsårets gång ska vårdnadshavarna informeras om elevens framsteg i studierna och om hans arbete och uppförande[1].

Den formativa bedömningen ska alltid genomföras i syfte att uppnå målen för läroämnena som har ställts upp i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och preciserats i den lokala läroplanen.

Den formativa bedömningen förutsätter ingen dokumentation.

[1] Förordningen om grundläggande utbildning 10 §

6.1.2 Summativ bedömning

Syftet med den summativa bedömningen är att beskriva hur väl och i vilken mån eleven har uppnått de mål som ställts upp för läroämnena i den lokala läroplanen.

Den summativa bedömningen ska genomföras åtminstone i slutet av varje läsår och i slutet av den grundläggande utbildningen. Eleven och hans vårdnadshavare ska ändå även under läsårets gång informeras om elevens framsteg i studierna, och om elevens arbete och uppförande. [1] I slutet av varje läsår ska eleven ges ett läsårsbetyg, för vilket en summativ bedömning ska göras av i vilken mån eleven under det ifrågavarande läsåret har uppnått målen i de läroämnena som ingår i elevens studieprogram. I läsårsbetyget ska även ingå en bedömning av uppförandet. [2]

Den summativa bedömningen ska genomföras i relation till de mål som ställts upp för läroämnena i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats för varje årskurs i den lokala läroplanen. Bedömningen i slutet av läsåret är en summativ helhetsbedömning av hur eleven presterat under hela läsårets gång. Slutbedömningen ska fokusera på de mål som ställts upp för läroämnena när den grundläggande utbildningens lärokurs avslutas.

Målen för läroämnena och principerna för bedömningen ska klargöras för eleverna på ett sätt som är ändamålsenligt med tanke på elevernas ålder. Varje elev ska kunna bilda sig en uppfattning om vad som avses att hen ska lära sig och hur prestationerna bedöms.

Den summativa bedömningen genomförs av läraren som undervisat eleven, eller, om lärarna är många, av lärarna gemensamt. [3]

Läraren ska dokumentera de omdömen av elevens prov på kunnande som inverkar på den summativa bedömningen.

[1] Förordningen om grundläggande utbildning 10 §

[2] Förordningen om grundläggande utbildning 10 § 2 mom. [3] Förordningen om grundläggande utbildning 13 § 1 mom.

6.2. Allmänna principer för bedömningen

Följande principer för bedömningen ska följas i varje årskurs.

Bedömningen är jämlik

Bedömningen ska i samtliga årskurser grunda sig på likabehandling. Bedömningen som genomförs vid slutet av varje läsår i årskurserna 1–8 och vid slutbedömningen ska grunda sig på de mål som ställts upp i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats i den lokala läroplanen. Varje elev ska få veta vad som avses att hen ska lära sig och hur hens lärande och kunnande bedöms. Slutvitsorden ska bildas på lika grunder i hela landet.

Bedömningen förutsätter öppenhet, samarbete och delaktighet

Syftet med bedömningen är att hjälpa eleven att uppfatta hur hen framskrider i studierna. Detta förutsätter kommunikation mellan läraren och eleven och respons för att främja att eleven uppnår målen. Till genomförandet av bedömningen hör att eleverna ges möjlighet att vara delaktiga, att identifiera elevernas styrkor samt att uppmuntra eleverna.

För att genomföra bedömningen förutsätts samarbete både i skolan och mellan skolan och hemmet. Syftet med samarbetet är att klargöra principerna för och förfaringssätten vid bedömningen för vårdnadshavarna. Eleven och vårdnadshavaren ska få tillräckligt med information om elevens lärande, kunnande, arbete och uppförande. [1] Eleven och vårdnadshavaren har rätt att få information om grunderna för bedömningen och hur de har tillämpats i bedömningen av eleven. [2]

Bedömningen är systematisk och ändamålsenlig

Bedömningsförfarandena ska planeras som en logisk helhet och man ska försäkra sig om att principerna för bedömningen är enhetliga i skolan. Bedömningen ska genomföras både under läsårets gång och vid slutet av läsåret. Bedömningen ska endast fokusera på det som har ställts upp som mål i den lokala läroplanen. Läraren ska genomföra bedömningen utgående från prov på kunnande.

Elevernas prestationer ska inte jämföras med varandra. Bedömningen ska inte basera sig på elevernas person, temperament eller andra personliga egenskaper.

Den information som fåtts utgående från bedömningen hjälper läraren att anpassa sin undervisning till elevernas behov. Bedömningen är också ett viktigt verktyg för att identifiera elevens eventuella behov av stöd. Samarbetet mellan lärarna i skolgemenskapen är nödvändigt för att bedömningen ska kunna genomföras ändamålsenligt.

Bedömningen är mångsidig

Elevernas lärande, kunnande, arbete och uppförande ska bedömas mångsidigt. [3] Den mångsidiga bedömningen ska grunda sig på prov på kunnande som samlats in på olika sätt. Läraren ska välja förfaringssätten för bedömningen så att de är ändamålsenliga med tanke på bedömningens syften och målen för läroämnet. Eleven ska ha möjligheter att på olika sätt som är ändamålsenliga med tanke på målen visa vad hen kan och har lärt sig. I valet av bedömningsmetoder ska man beakta att det med endast en bedömningsmetod inte är möjligt att bedöma hur eleven uppnått samtliga mål som ställts upp för läroämnena.

Bedömningen grundar sig på mål och kunskapskrav

Bedömningen av lärande, kunnande och arbete ska grunda sig på de mål för läroämnena som ställts upp i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats årskursvis i den lokala läroplanen. Bedömningen av uppförandet genomförs i relation till de mål som ställts upp för uppförande i den lokala läroplanen.

I bedömningen av elevens kunnande ska de kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som härletts ur målen för läroämnena användas. Kunskapskraven har definierats för den bedömning som ska ges i slutet av de olika årskurserna och för slutbedömningen. Kunskapskraven är inte mål som ställts upp för eleverna, utan de beskriver vilken kunskapsnivå som krävs för olika vitsord.

Om en elev som får särskilt stöd studerar ett läroämne enligt den allmänna lärokursen, ska prestationerna bedömas i relation till de gemensamma målen för den allmänna lärokursen och utifrån de ovan nämnda kunskapskraven.

Prestationer av elever som studerar enligt en individualiserad lärokurs i ett eller flera läroämnen ska i dessa läroämnen bedömas i relation till de individuella mål som fastställs i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP).

Ovan nämnda kunskapskrav används inte för att fastställa elevens kunskapsnivå. Lärokursen individualiseras först då eleven trots givet stöd inte verkar uppnå den kunskapsnivå som förutsätts för vitsordet 5.

Prestationer av en elev som deltar i undervisning som ordnas enligt verksamhetsområden ska bedömas i relation till de mål som ställts upp för respektive verksamhetsområde.

Om en elev studerat särskilt prioriterade områden i ett läroämne som definierats i planen för elevens lärande ska hans prestationer bedömas i relation till målen för den allmänna lärokursen utgående från de kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

Bedömningen beaktar elevens ålder och förutsättningar

Förfaringssätten vid bedömningen ska planeras och genomföras med beaktande av elevernas ålder och förutsättningar. Man ska ta i beaktande elevernas olika sätt att lära sig och arbeta samt se till att det inte finns hinder för dem att visa sitt kunnande.

I bedömningen ska man fästa uppmärksamhet vid elevens hälsotillstånd och specialbehov. Behovet av stöd för lärande samt andra orsaker som inverkar på påvisande av kunnande ska beaktas i förfaringssätten vid bedömningen så, att eleven har möjlighet att med hjälp av specialarrangemang och alternativa metoder visa sitt kunnande.

I bedömningen av elever med invandrarbakgrund och elever med ett främmande språk som modersmål ska elevens kunskaper i undervisningsspråket och elevens språkkunskaper inom vetenskapsområdet i läroämnet som är mål för bedömningen beaktas.

[\[1\]](#) Förordningen om grundläggande utbildning 10 § 1 mom.

[\[2\]](#) Förordningen om grundläggande utbildning 13 § 2 mom.

[\[3\]](#) Lagen om grundläggande utbildning 22 § 1 mom.

Samarbete med vårdnadshavare

Vårdnadshavarna informeras om målen för studierna samt om principerna och praxisen för bedömningen åtminstone i början av varje läsår. Rektorn och lärarna beslutar tillsammans om hur vårdnadshavarna informeras. Elevens vårdnadshavare kallas till ett lärandesamtal om eleven minst en gång per läsår. Dessutom får vårdnadshavarna också annan bedömningsrespons om elevens lärande och framsteg under läsåret.

I början av läsåret ges allmän information om bedömningen. Skolan informerar kontinuerligt vårdnadshavarna om elevens skolgång med hjälp av vår gemensamma digitala kommunikationskanal eller genom samtal/träffar.

6.3 Bedömning av lärande och kunnande

Bedömningen i den grundläggande utbildningen ska fokusera på elevens lärande och kunnande. Bedömningen av lärande anknyter till handledningen av läroprocessen och den respons som ska ges om den. Bedömningen av kunnande ska i sin tur fokusera på nivån av elevens kunskaper och färdigheter. Elevens lärande ska handledas och hans kunnande ska alltid bedömas i relation till de mål som ställts upp för de olika läroämnena i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats för varje årskurs i den lokala läroplanen.

Vid bedömning av elevens kunnande ska de kunskapskrav användas som definierats i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som härletts ur målen för den bedömning som ska ges i slutet av de olika årskurserna och vid slutbedömningen.

I vilken mån målen för mångsidig kompetens uppnås ska inte bedömas separat från läroämnet. Då läraren genomför bedömningen i enlighet med målen och kunskapskraven för läroämnena bedöms även målområdena för mångsidig kompetens.

Om en elev som får särskilt stöd studerar ett läroämne enligt den allmänna lärokursen, ska prestationerna bedömas i relation till de gemensamma målen för den allmänna lärokursen utifrån de kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

Prestationer av elever som studerar enligt en individualiserad lärokurs i ett eller flera läroämnen ska i dessa läroämnen bedömas i relation till de individuella mål som fastställts i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP). De kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen ska inte användas för att fastställa elevens kunskapsnivå.

6.4 Arbetet som föremål för bedömning

Bedömningen av arbetet är en del av bedömningen av läroämnet. Arbetet ska alltså inte bedömas separat från läroämnet. Bedömningen av arbetet grundar sig på målen för elevens arbetsfärdigheter som ingår i målen för läroämnen som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats årskursvis i den lokala läroplanen. Då läraren genomför bedömningen i enlighet med målen och kunskapskraven för läroämnet blir även arbetet bedömt.

Med arbetsfärdigheter avses färdigheter som eleven under tiden för den grundläggande utbildningen utvecklar i att arbeta självständigt och i grupp, att planera och utvärdera sitt eget arbete, att agera ansvarsfullt och försöka sitt bästa samt att agera konstruktivt i kommunikationssituationer.

Särskilda behov som berör elevens arbete ska om det behövs antecknas i planen för elevens lärande eller i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP), så att de kan beaktas då bedömningen planeras och genomförs.

6.5 Bedömning av uppförande

Bedömningen av uppförandet ska genomföras i relation till de mål som ställts upp för uppförande i den lokala läroplanen och hur väl eleven uppnått dem. Målen som ställts upp för uppförande ska grunda sig på skolans verksamhetsätt och ordningsstadga. Uppförandet ska bedömas som en egen helhet i betygen och det vitsord eller verbala omdöme som eleven fått inverkar inte på vitsordet eller det verbala omdömet som ges i ett läroämne.

Särskilda behov som berör elevens uppförande ska om det behövs antecknas i planen för elevens lärande eller i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP), så att de kan tas i beaktande när bedömningen av uppförandet planeras och genomförs.

Målen för bedömningen av uppförandet är gemensamma för stadens svenska grundskolor:

- Eleven tar hänsyn till andra
- Eleven följer gemensamma regler
- Eleven följer goda seder och bruk
- Eleven värnar om skolmiljön

6.6 Studiegången i den grundläggande utbildningen

6.6.1 Studiegången enligt årskurs

En elev uppflyttas till följande årskurs om hen i de olika läroämnen som ingår i årskursens lärokurs har fått ett siffervitsord eller ett motsvarande verbalt omdöme som motsvarar åtminstone hjälpliga kunskaper och färdigheter. [\[1\]](#)

Eleven kan också uppflyttas till följande årskurs, även om hens prestationer skulle vara underkända i något läroämne, om man bedömer att hen kommer att klara av studierna i följande årskurs med godkänt resultat. En elev kan stanna kvar i årskursen, om elevens prestationer under läsåret trots stödåtgärder har underkänts i ett eller flera läroämnen som ingår i årskursens lärokurs.

Om det finns risk för att elevens hela prestation under läsåret underkänts i något läroämne, ska eleven och vårdnadshavaren informeras om saken under läsåret och man ska komma överens om åtgärder för att stödja lärandet. Innan beslut fattas om att en elev stannar kvar i årskursen ska eleven beredas möjlighet att, utan att delta i

undervisningen, vid ett särskilt tillfälle visa prov på att hen inhämtat godtagbara kunskaper och färdigheter i läroämnet i fråga. [2] Sådana tillfällen kan ordnas en eller flera gånger under läsåret eller efter läsårets slut på det sätt som bestäms i den lokala läroplanen. I det särskilda tillfället kan olika slags muntliga och skriftliga eller andra prestationer ingå för att eleven på bästa sätt ska kunna visa sitt kunnande.

Om tillfället ordnas efter läsårets slut, kan eleven i läsårsbetyget ges ett villkorligt beslut om kvarstannande. I beslutet ska anges vilka delar av årskursens lärokurs som förutsätter en godkänd prestation i ett särskilt tillfälle för att visa prov på kunnande för att eleven ska uppflyttas till följande årskurs.

En elev kan också stanna kvar i årskursen, trots att hen inte har underkända prestationer, om det anses ändamålsenligt med tanke på elevens allmänna framgång i skolan. Eleven och hens vårdnadshavare ska i ett sådant fall ges möjlighet att höras innan beslutet fattas.

Om en elev stannar kvar på klassen, förfaller elevens prestationer i ifrågavarande årskurs. [3]

[1] Förordningen om grundläggande utbildning 11 § 1 mom.

[2] Förordningen om grundläggande utbildning 11 § 1 och 2 mom.

[3] Förordningen om grundläggande utbildning 11 § 2 mom.

6.6.2 Studier enligt ett eget studieprogram

En elev kan studera över årskursgränserna enligt ett eget studieprogram, i stället för enligt en lärokurs som är indelad i årskurser. I den lokala läroplanen ska föreskrivas vilka studiehelheter som ska avläggas med godkänt resultat för att kunna framskrida i studierna i läroämnet i fråga. En elev som studerar enligt ett eget studieprogram får i slutet av läsåret ett läsårsbetyg över de studier som hen genomfört med godkänt resultat under läsåret i fråga och går efter det avslutade läsåret vidare i sina studier följande läsår. [1]

Genom studier enligt ett eget studieprogram kan man om det behövas undvika att eleven stannar kvar på klassen och på så sätt undvika att elevens alla prestationer under läsåret i fråga upphör att gälla. En elev som studerar enligt ett eget studieprogram kan stanna kvar på årskursen endast i det fall att den allmänna skolframgången är svag. En elev i årskurs nio räknas som elev i ifrågavarande årskurs ända tills hen avlagt hela den grundläggande utbildningens lärokurs och får ett avgångsbetyg eller avgår från skolan. [2]

[1] Förordningen om grundläggande utbildning 11 § 3 mom.

[2] Förordningen om grundläggande utbildning 11 § 3 mom.

Lokala preciseringar för den grundläggande utbildningen i Helsingfors

Enligt de nationella grunderna för läroplanen kan eleven uppflyttas till följande årskurs, även om elevens prestationer skulle vara underkända i något läroämne i årskursen. Läraren gör då upp en egen läroplan för eleven. Läroplanen innehåller en plan om hur elevens studier ska framskrida för att hen ska uppnå målen för följande årskurs med godkänt resultat.

Enligt förordningen om grundläggande utbildning ska, innan beslut fattas om att en elev stannar kvar i årskursen, eleven beredas möjlighet att, utan att delta i undervisningen, vid ett särskilt tillfälle visa prov på att hen inhämtat godtagbara kunskaper och färdigheter i läroämnet ifråga. Ett särskilt tillfälle ordnas under läsåret så snart det visar sig att eleven riskerar att få ett underkänt vitsord. Därutöver ska eleven beredas möjlighet att vid ett särskilt tillfälle visa prov på sina kunskaper och färdigheter på våren före eller omedelbart efter läsårets slut. Det särskilda provet går ut på att eleven visar prov på sina färdigheter genom olika uppgifter och prestationer som kan vara muntliga, skriftliga, digitala e.d.

6.7 Gemensamma läroämnena och valfria ämnen som ska bedömas i slutet av läsåret

I den grundläggande utbildningen ska alla gemensamma läroämnena som ingår i elevens studieprogram bedömas separat i slutet av varje läsår. [1] De gemensamma läroämnena som bedöms är modersmål och litteratur, det andra inhemska språket, främmande språk, matematik, omgivningslära, fysik, kemi, biologi, geografi, hälsokunskap, religion eller livsåskådningskunskap, historia, samhällslära, musik, bildkonst, slöjd, gymnastik och huslig ekonomi. I läsårsbetyget ska ett verbalt omdöme eller ett vitsord antecknas över i vilken mån eleven under läsåret har uppnått målen för läroämnena som ingår i elevens studieprogram.

Timmarna valfria konst- och färdighetsämnen är en del av den undervisning som ska ges i de gemensamma lärokurserna i konst- och färdighetsämnen. Det innebär att eleven får ett verbalt omdöme eller ett vitsord för varje konst- och färdighetsämne i alla årskurser som eleven studerar ämnena. I betygen ges inget separat verbalt omdöme eller vitsord över timmarna valfria konst- och färdighetsämnen som eleven erbjudits och avlagt.

Målen och innehållen för läroämnena i mångvetenskapliga lärområden och de prov på kunnande som visats i samband med studier i mångvetenskapliga lärområden ska beaktas då man bildar vitsord i respektive läroämne. Bedömningen i de enskilda läroämnena ska planeras och eleverna ska känna till bedömningen innan arbetet med ett lärområde påbörjas. För mångvetenskapliga lärområden ges inga separata verbala omdömen eller vitsord.

De valfria ämnen som bildar en enhetlig lärokurs som omfattar minst två årsveckotimmar ska bedömas med siffror. Lärokurser i valfria ämnen som omfattar mindre än två årsveckotimmar och helheter bestående av sådana lärokurser ska bedömas verbalt med anteckningen "godkänd".

I årskurserna 1–3 ska de valfria ämnena som motsvarar timfördelningen i den grundläggande utbildningen bedömas antingen verbalt eller med siffror i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. I årskurserna 4–9 ska siffervitsord ges för de valfria ämnen som omfattar minst två årsveckotimmar.

[1] Förordningen om grundläggande utbildning 10 § 2 mom.

6.8 Slutbedömningen i den grundläggande utbildningen

Beroende på läroämne och på de beslut som fattats i den lokala läroplanen infaller slutbedömningen i årskurs 7, 8 eller 9. De tillvägagångssätt som används vid slutbedömningen ska motsvara elevernas ålder och förutsättningar.

Syftet med slutbedömningen är att fastställa hur eleven har uppnått målen för lärokursen i läroämnet när studierna avslutas. Vitsordet eller det verbala omdömet som ges efter utvärderingen ska beskriva nivån på elevens prestation i relation till målen och kriterierna för slutbedömningen i respektive ämneslärokurs.

I samband med slutbedömningen, medan läsåret ännu pågår, ska läraren förutom information om prestationer och aktuell kunskapsnivå också ge eleverna handledande respons som stödjer det fortsatta lärandet. Det är också viktigt att försäkra sig om att eleverna och vårdnadshavarna känner till målen, bedömningsgrunderna och kriterierna för slutbedömningen. Responsen och handledningen ska vara tillräckligt detaljerad och individuell. Ifall en elev i årskurs 9 trots stödåtgärder inte ser ut att klara sina studier och riskerar att stanna kvar på klassen, kan man genom att övergå till studier enligt ett eget studieprogram förebygga att elevens alla prestationer förfaller. Årskursintegrerade studier som framskrider enligt ett eget studieprogram beskrivs närmare i avsnittet Skolarbete som främjar lärande och välbefinnande.

6.8.1 Bildandet av slutvitsord

Bildandet av slutvitsord ska grunda sig på den kunskapsnivå som eleven visat i relation till målen för lärokursen i läroämnet och kunskapskraven för slutbedömningen. Då ett slutvitsord bildas ska man ta i beaktande alla mål som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen för lärokursen i läroämnet och de därtill hörande kunskapskraven för slutbedömningen, oberoende av för vilken årskurs 7, 8 eller 9 enskilda mål har ställts upp i den lokala läroplanen. Bedömningen av de mål för läroämnena i vilka eleven visat sitt kunnande i årskurserna 7 och 8 ska beaktas då slutbedömningen genomförs. Den nivå av kunnande som baserar sig på dessa mål ska bedömas utgående från kunskapskraven för slutbedömningen.

Slutvitsordet är en helhetsbedömning som ska bildas utgående från målen och kunskapskraven för läroämnet. Om en elev uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål.

Bedömningen av elevens arbete ska ingå i vitsordet som ges i ett läroämne i slutbedömningen.

6.8.2 Slutbedömningen av en elev som omfattas av särskilt stöd

Om en elev som får särskilt stöd studerar ett läroämne enligt den allmänna lärokursen, ska hans prestationer bedömas i relation till målen för den allmänna lärokursen och utgående från kunskapskraven för slutbedömningen. Om eleven studerar enligt en individualiserad lärokurs i ett eller flera läroämnen, ska elevens prestationer i läroämnena i fråga bedömas i relation till de individualiserade mål och innehåll som fastställts i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP), inte i relation till kunskapskraven för slutbedömningen.

Vid bedömningen av läroämnen som studerats enligt individualiserade lärokurser kan verbalt omdöme användas i stället för siffervitsord också vid slutbedömningen. Lärokursen ska individualiseras först då eleven trots det givna stödet inte verkar uppnå den kunskapsnivå som förutsätts för vitsordet 5.

Slutbedömningen för en elev som omfattas av förlängd läroplikt grundar sig antingen på den grundläggande utbildningens allmänna lärokurser i läroämnen eller på individualiserade lärokurser, beroende på vad som bestämts i elevens beslut om särskilt stöd. Om studierna för en elev som omfattas av förlängd läroplikt genomförs i form av studiehelheter, ska bedömningen i betyget ändå ges per läroämne.

Om elevens studier har ordnats enligt verksamhetsområde, ska slutbedömningen basera sig på de mål som ställts upp i den individuella planen för hur undervisningen ska ordnas och ett verbalt omdöme ska ges för varje verksamhetsområde.

Slutbedömningen av en elev som omfattas av särskilt stöd i den grundläggande utbildningen i Helsingfors

Ifråga om elever som omfattas av allmän läroplikt används i samband med slutbedömning av individualiserade lärokurser sifferbedömning, som kan kompletteras med verbal bedömning.

Ifråga om elever som omfattas av förlängd läroplikt används i samband med slutbedömning av individualiserade lärokurser verbal bedömning eller sifferbedömning eller en kombination av dem. Vid bedömningen används en gemensam betygsbotten. Hur bedömningen sker kan variera beroende på eleven och vilken praxis som har tillämpats tidigare vid bedömning av eleven. Om man i avgångsbetyget använder sifferbedömning, ska sifferbedömning användas senast från och med årskurs 7.

Hur bedömningen sker ska antecknas i elevens i individuella plan (IP) för hur undervisningen ska ordnas.

6.8.3 Gemensamma läroämnen som ska bedömas i slutbedömningen

I slutbedömningen i den grundläggande utbildningen ska följande gemensamma läroämnen bedömas med siffror: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket, främmande språk, matematik, fysik, kemi, biologi, geografi, hälsokunskap, religion eller livsåskådningskunskap, historia, samhällslära, musik, bildkonst, slöjd, gymnastik och huslig ekonomi. Kunskapskraven för slutbedömningen definierar vilken kunskapsnivå som krävs i respektive läroämne för siffervitsorden 5, 7, 8 och 9.

I modersmål och litteratur kan eleven ha studerat enligt två olika för läroämnet fastställda lärokurser. Då ska de båda lärokurserna som eleven har avlagt i läroämnet modersmål och litteratur bedömas.

Om eleven har bytt lärokurs i modersmål och litteratur, det andra inhemska språket eller främmande språk, är det den lärokurs som eleven senast har studerat som ska bedömas i slutbedömningen. Samma sak gäller om eleven har bytt från ett åskådningsämne till ett annat eller från en lärokurs i ett åskådningsämne till en annan.

Om en elev i enlighet med ett beslut som avses i 18 § i lagen om grundläggande utbildning^[1] är helt befriad från studier i ett läroämne inom den grundläggande utbildningens lärokurs ska läroämnet i fråga inte bedömas. Det ska finnas särskilt vägande skäl för befrielse från studier i ett läroämne och beslutet ska övervägas individuellt för varje elev.

6.8.4 Bedömning av lärokurserna i konst- och färdighetsämnen i slutbedömningen

Konst- och färdighetsämnen som är gemensamma för alla elever är musik, bildkonst, slöjd, gymnastik och huslig ekonomi. Den lokala timfördelningen och elevernas eventuella egna val inverkar på när en elev ges det vitsord i ett konst- och färdighetsämne som ska antecknas i avgångsbetyget.

Timmarna valfria konst- och färdighetsämnen är en del av den undervisning som ska ges i de gemensamma lärokurserna i konst- och färdighetsämnen. Det innebär att eleven får ett vitsord för varje konst- och färdighetsämne i avgångsbetyget. I avgångsbetyget ges inget separat vitsord över studier i timmarna valfria konst- och färdighetsämnen som eleven erbjudits och avlagt.

Då slutvitsordet bildas ska de kunskapskrav för slutbedömningen som fastställts för dessa läroämnen i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen användas. Slutbedömningen ska genomföras i det skede då hela lärokursen i respektive konst- och färdighetsämne och även eventuella studier i timmarna valfria konst- och färdighetsämnen har avlagts. I avgångsbetyget ska omfattningen av den lärokurs som eleven avlagt antecknas för respektive konst- och färdighetsämne.

6.8.5 Bedömning av valfria ämnen i slutbedömningen

De valfria ämnen som bildar en enhetlig lärokurs som omfattar minst två årsveckotimmar ska bedömas med siffror. Lärokurser i valfria ämnen som omfattar mindre än två årsveckotimmar och helheter bestående av sådana lärokurser ska bedömas verbalt med anteckningen "godkänd". Det kunnande som visats i ett valfritt ämne som hör till ett gemensamt läroämne och som ska bedömas med ett verbalt omdöme, kan höja slutvitsordet i läroämnet i fråga. Principen för att höja vitsordet ska skrivas ner i den lokala läroplanen.

Principerna för höjning av vitsord i den grundläggande utbildningen i Helsingfors

Ett valfritt läroämne som bedöms verbalt kan höja slutvitsordet i ett gemensamt läroämne om eleven har visat prov på särskilt kunnande i det valfria läroämnet i relation till målen för läroämnet och kriterierna för slutbedömningen. Kunnande som eleven har visat i det valfria läroämnet beaktas i samband med att slutvitsordet för elevens helhetskunnande bildas. I skolans läroplan fastställs det vilka valfria ämnen kan höja slutvitsordet för ett gemensamt läroämne.

6.8.6 Undervisning som betonar ett läroämne eller en särskild utbildningsuppgift och slutbedömning

Om en skola betonar ett visst läroämne eller en läroämneshelhet i sin läroplan eller ordnar undervisning på två språk, är skolans mål för undervisningen i detta ämne eller språk i allmänhet högre än målen som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. För likvärdighetens skull ska prestationerna för de elever som deltar i undervisning som betonar ett läroämne eller en läroämneshelhet eller som deltar i undervisning på två språk, i slutet av den grundläggande utbildningen bedömas i relation till målen för läroämnena. För att definiera kunskapsnivån ska kunskapskraven för slutbedömningen som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen användas.

Om årsveckotimmar för valfria ämnen används till den betonade undervisningen ska bedömningen i fråga om dessa timmar genomföras i enlighet med principerna för bedömningen av valfria ämnen. I undervisning på två språk ska elevens kunskaper i målspråket eller språkbadspråket som hen studerat bedömas utifrån målen och kunskapskraven för A-lärokursen i främmande språk eller det andra inhemska språket.

Tilläggsuppgifter om den betonade undervisningen och elevens prestationer kan vid behov ges i en separat bilaga till betyget.

6.9 Frånvaro och dess inverkan på bedömning

Eleven ska delta i undervisningen om hen inte tillfälligt beviljats befrielse från undervisningen på grund av sjukdom eller andra särskilda skäl. [1] Studierna för och bedömningen av en elev kan delvis ordnas på annat sätt om det är motiverat av skäl som har samband med elevens hälsotillstånd. [2]

Om eleven är olovligt frånvarande och inte deltar i undervisning, prov eller andra möjligheter som hen erbjudits för att visa prov på sitt kunnande och hen inte har godkända prestationer i relation till de mål som fastställts i den lokala läroplanen, kan eleven i läsårsbetyget få ett underkänt vitsord i läroämnet.

[1] Lagen om grundläggande utbildning 35 §

[2] Lagen om grundläggande utbildning 18 § 1 mom.

6.10 Ny bedömning och rättelse av bedömning

Möjligheten till ny bedömning och rättelse av bedömning berör slutbedömningen och beslut som gäller studiegång och kvarstanning. En begäran om ny bedömning ska göras av vårdnadshavaren och den ska tillställas skolan inom två månader efter att vårdnadshavaren tagit del av informationen. Skolans rektor och elevens lärare beslutar tillsammans om den nya bedömningen. [1]

[1] Förordningen om grundläggande utbildning 19 §

6.11 Betyg

Betyg som ska användas i den grundläggande utbildningen:

1. läsårsbetyg
2. mellanbetyg
3. skiljebetyg
4. avgångsbetyg.

Utbildningsanordnaren beslutar om betygens utformning.

6.11.1 Verbala omdömen och siffervitsord i betygen

I läsårsbetygen och eventuella mellanbetyg i årskurserna 1–3 ska verbalt omdöme eller siffervitsord användas i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. Om verbalt omdöme ges ska det framgå av betyget om elevens prestation är godkänd eller underkänd.

I läsårsbetygen och eventuella mellanbetyg i årskurserna 4–8 ska siffervitsord ges. I avgångsbetyget och i ett eventuellt mellanbetyg i årskurs nio ska siffervitsord ges. Siffervitsordet kan kompletteras med ett beskrivande verbalt omdöme som ska ges som bilaga till betyget.

Bedömningen av uppförande ska ges med siffervitsord i läsårsbetyg och i eventuella mellanbetyg i årskurserna 4–8. Om bedömningen av uppförande ges som ett verbalt omdöme i årskurserna 1–3 ska det ges som bilaga till betyget. Också ett verbalt omdöme som kompletterar bedömningen av uppförande som ges med siffervitsord ska ges som bilaga till betyget. I tilläggsuppgifterna i betyget ska antecknas att bedömningen av uppförande ges som ett verbalt omdöme som bilaga till betyget.

Verbalt omdöme kan också, utom vid slutbedömningen, användas vid bedömningen av elever vars modersmål är något annat än undervisningsspråket. [1] I bedömningen av individualiserade lärokurser används verbalt omdöme eller siffervitsord i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. I undervisning som ordnas enligt verksamhetsområde ska verbalt omdöme användas.

[1] Förordningen om grundläggande utbildning 10 § 4 mom.

Sifferbedömning och verbal bedömning i den grundläggande utbildningen i Helsingfors

I Helsingfors används endast verbal bedömning i betygen i årskurs 1–3. Bedömningen ska fokusera på elevens lärande, framsteg och allmänna studie- och arbetsfärdigheter. För bedömningen används en gemensam betygsbotten. Elevens uppförande bedöms verbalt i en bilaga till betyget i årskurs 1–3. I årskurs 4–7 får eleven minst ett läsårsbetyg i slutet av läsåret. I årskurs 8–9 ges utöver ett läsårsbetyg minst ett mellanbetyg. I de

svenska grundskolorna får eleverna i årskurs 6-8 ett mellanbetyg och i årskurs 9 samt i påbyggnadsundervisningen ges eleverna två mellanbetyg.

I alla årskurser får eleven under läsåret även verbal bedömningsrespons på sitt lärande, sitt kunnande och sina framsteg.

Med eleven hålls minst en gång per läsår ett lärandesamtal som också vårdnadshavarna kallas till. I början av läsåret ställer eleven upp mål för sitt lärande under handledning av läraren. I samband med lärandesamtalen bedömer eleven sitt lärande och sina framsteg. Eleven har en aktiv roll i samtalet. Läraren handleder eleven i att förbereda sig inför lärandesamtalet och ger respons om hur elevens lärande har framskridit under lärandesamtalet.

Bedömning av läroämnen som studerats enligt individualiserade lärokurser

- I Helsingfors används endast verbal bedömning av individualiserade lärokurser i betyg i årskurs 1–3.
- När det rör sig om elever som omfattas av allmän läroplikt används siffror för bedömning av individualiserade lärokurser i årskurs 4–8. Sifferbedömningen kan kompletteras med verbal bedömning.
- När det rör sig om elever som omfattas av förlängd läroplikt bedöms individualiserade lärokurser i årskurs 4–8 verbalt eller med siffror eller en kombination av dem. Hur bedömningen sker kan variera från elev till elev och antecknas i elevens individuella plan (IP) för hur undervisningen ska ordnas.

När läsåret börjar ges allmän information om bedömningen. Skolan informerar kontinuerligt vårdnadshavarna om elevens skolgång med hjälp av vår gemensamma digitala kommunikationskanal eller genom samtal/träffar. Eleverna gör en självutvärdering i september/oktober. På basen av självutvärderingen sammanställer eleven tillsammans med läraren 1-3 individuella lärandemål inför läsåret. Även vårdnadshavarna informeras om dessa mål.

Lärandesamtal hålls i december-februari. I samtalet deltar elev, vårdnadshavare och lärare. Läsårsbetyg delas ut vid skolavslutningen. Inför läsårsbetyget håller läraren ett bedömningssamtal med eleven.

6.11.2 Läsårsbetyg

Eleven ska i varje årskurs få ett läsårsbetyg i slutet av läsåret, med undantag av årskurs nio då eleven får ett avgångsbetyg. I läsårsbetyget ska elevens studieprogram antecknas och för varje läroämne ett verbalt omdöme eller ett siffervitsord som beskriver i vilken mån eleven under läsåret har uppnått de uppställda målen. Läsårsbetyget är ett beslut om att eleven uppflyttas till följande årskurs eller stannar kvar på klassen.

Då bedömningen ges med siffror ska också bedömningsskalan anges i betyget. [\[1\]](#)

Verbalt omdöme kan användas i läsårsbetyget i årskurserna 1–3. Också av verbala omdömen ska framgå om eleven har avlagt läsårets studier i varje läroämne som ingår i hens studieprogram med godkänt resultat.

Ett siffervitsord för bedömning av uppförande ska antecknas i läsårsbetyg och eventuella mellanbetyg. Då bedömningen av uppförande ges med ett verbalt omdöme, ska det ges som bilaga till betyget.

Vitsordet eller det verbala omdömet i religion och livsåskådningskunskap ska i läsårsbetyget och eventuella mellanbetyg antecknas i formen ”religion/livsåskådningskunskap” utan att särskilja vilket av läroämnena eleven har studerat. Den lärokurs i religion som eleven studerat ska inte antecknas i betyget. Om en elev får undervisning i sin egen religion, ska det verbala omdöme eller siffervitsord som eleven får antecknas i betyget om undervisningen ges av

den som ordnar den grundläggande utbildningen. Ett eventuellt verbalt omdöme eller ett siffervitsord som eleven fått från undervisning som ges av något religiöst samfund ska inte antecknas i betyget.

Om eleven har deltagit i undervisning på två språk ska målspråket eller språkbadsspråket antecknas i läsårsbetyget.

Om det i beslutet om särskilt stöd har fastställts att eleven studerar ett eller flera läroämnen enligt en individualiserad lärokurs, ska siffervitsordet eller det verbala omdömet förses med en asterisk (*). I punkten Tilläggsuppgifter i betyget ska antecknas att eleven har studerat dessa läroämnen enligt en individualiserad lärokurs.

I läsårsbetyget ska antecknas:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens och skolans namn
- skolans undervisningsspråk
- elevens namn och födelsetid
- datum då betyget ges
- underskrift av läraren som ansvarar för undervisningsgruppen eller av rektor
- elevens studieprogram och verbala omdömen eller siffervitsord av i vilken mån eleven uppnått målen
- studiernas omfattning i årsveckotimmar i ifrågasvarande årskurs i varje gemensamt läroämne och valfritt ämne
- en bedömning av elevens uppförande
- den lärokurs eller de lärokurser eleven studerat i följande läroämnen: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk
- en anteckning om att eleven uppflyttas till följande årskurs eller eventuellt att eleven stannar kvar på klassen
- bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning om siffervitsord används i betyget
- en anteckning om att betyget utfärdats enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020.

[\[1\]](#) Förordningen om grundläggande utbildning 10 § 3 mom.

Läsårsbetyg

I Helsingfors stads grundskolor används en gemensam läsårsbetygsbotten vid både verbal bedömning och sifferbedömning.

6.11.3 Mellanbetyg

Utbildningsanordnaren beslutar om mellanbetyg ska ges. Mellanbetyg ska ges enligt samma grunder som ett läsårsbetyg.

En elev i årskurs nio ska om det behövs ges ett separat mellanbetyg för ansökan till fortsatta studier.

I mellanbetyget ska antecknas:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens och skolans namn
- skolans undervisningsspråk

- elevens namn och födelsetid
- datum då betyget ges
- underskrift av läraren som ansvarar för undervisningsgruppen eller av rektor
- elevens studieprogram och verbala omdömen eller siffervitsord av i vilken mån eleven uppnått målen
- studiernas omfattning i årsveckotimmar i ifrågavarande årskurs i varje gemensamt läroämne och valfritt ämne
- den lärokurs eller de lärokurser eleven har studerat i följande läroämnen: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk
- en bedömning av elevens uppförande (med undantag av mellanbetyg i årskurs nio för ansökan till fortsatta studier)
- bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning om siffervitsord används i betyget
- en anteckning om att betyget utfärdats enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020.

Mellanbetyg

I Helsingfors stads grundskolor används en gemensam mellanbetygsbotten för både verbal bedömning och sifferbedömning.

6.11.4 Skiljebetyg

En elev som flyttar till en annan skola, avgår från skolan utan att ha inhämtat den grundläggande utbildningens hela lärokurs^[1] eller inte har fullgjort läroplikten inom tiden för sin läroplikt ska ges ett skiljebetyg. Till skiljebetyget ska bifogas den timfördelning som skolan följt och en utredning över eventuell betonad undervisning. Om eleven flyttar till en annan skola som upprätthålls av samma utbildningsanordnare, behöver inget separat skiljebetyg ges.

Ett skiljebetyg ska ges utgående från samma principer som ett läsårsbetyg. I skiljebetyget ska ingen bedömning av elevens uppförande antecknas.

I skiljebetyget ska antecknas:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens och skolans namn
- skolans undervisningsspråk
- elevens namn och födelsetid
- datum då betyget ges
- rektors underskrift
- elevens studieprogram och verbala omdömen eller siffervitsord av i vilken mån eleven uppnått målen
- studiernas omfattning i årsveckotimmar i ifrågavarande årskurs i varje gemensamt läroämne och valfritt ämne
- den lärokurs eller de lärokurser eleven har studerat i följande läroämnen: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk
- bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning om siffervitsord används i betyget

- en anteckning om att betyget utfärdats enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020.

[1] Förordningen om grundläggande utbildning 12 § 1 mom.

Skiljebetyg

I Helsingfors stads grundskolor användas en gemensam skiljebetygsbotten för både verbal bedömning och sifferbedömning.

6.11.5 Avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen

Avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen ska vid läsårets slut ges en elev i årskurs nio vars prestationer i relation till målen för lärokurserna i läroämnena är godkända i alla läroämnena som ingår i elevens studieprogram. Det innebär åtminstone vitsordet fem (5) eller det verbala omdömet "godkänd".

I avgångsbetyget ska antecknas

- betygets namn
- utbildningsanordnarens och skolans namn
- skolans undervisningsspråk
- elevens fullständiga namn och personbeteckning
- datum då betyget ges
- rektors underskrift
- bedömningen i de gemensamma läroämnena och i de valfria ämnen som ska bedömas ges med siffror (5–10) och med ord (hjälpiga–utmärkta)
- studiernas omfattning i årskurserna 7–9 i varje gemensamt läroämne och valfritt ämne
- den lärokurs eller de lärokurser eleven har avlagt i följande läroämnena: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk
- en anteckning om att elevhandledning och praktisk arbetslivsorientering ingått i elevens studieprogram
- bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning
- en anteckning om att betyget utfärdats enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020
- en anteckning om att den grundläggande utbildningens lärokurs placeras på nivå två i den nationella referensramen för examina och övriga samlade kompetenser samt i den europeiska referensramen för examina.

Bedömning av elevens uppförande ska inte antecknas i avgångsbetyget.

Omfattningen av de gemensamma och valfria läroämnena som en elev avlägger i årskurserna 7–9 ska antecknas i avgångsbetyget som årsveckotimmar.

Om eleven har deltagit i undervisning på två språk ska målspråket eller språkbadspråket antecknas i avgångsbetyget.

Vitsordet i religion och livsåskådningskunskap ska antecknas i avgångsbetyget i formen "religion/livsåskådningskunskap" utan att särskilja vilket av läroämnena eleven har studerat. Den lärokurs i religion som eleven studerat ska inte antecknas i avgångsbetyget. Om en elev får undervisning i sin egen religion, ska det

siffervitsord som eleven får antecknas i avgångsbetyget, om undervisningen ges av den som ordnar den grundläggande utbildningen. Ett eventuellt siffervitsord som eleven fått från undervisning som ges av något religiöst samfund ska inte antecknas i avgångsbetyget.

I avgångsbetyget ska inte det verbala omdömet eller siffervitsordet antecknas som eleven eventuellt fått för studier i det egna modersmålet.

Om en elev studerat ett eller flera läroämnen enligt en individualiserad lärokurs, kan också slutbedömningen i dessa läroämnen vara verbal. I avgångsbetyget kan även sifferbedömning användas i dessa läroämnen. Såväl siffervitsordet som det verbala omdömet ska förses med en asterisk (*). I punkten Tilläggsuppgifter i betyget ska antecknas att eleven har studerat de läroämnen som är försedda med asterisk (*) enligt en individualiserad lärokurs.

Avgångsbetyget för en elev vars undervisning har ordnats enligt verksamhetsområde ska vara verbalt.

I avgångsbetyget ska vitsorden i de läroämnen som avlagts i en särskild examen som fullgjorts innan avgångsbetyget utfärdats antecknas.

Avgångsbetyget kan innehålla bilagor, till exempel en bedömning av elevens uppförande och en bilaga som innehåller verbalt omdöme om valfria ämnen som har omfattat mindre än två årsveckotimmar. Varje bilaga ska innehålla elevens identifikationsuppgifter. Avgångsbetygets bilagor ska inte omnämnas i avgångsbetyget.

För de valfria ämnen som utgör en enhetlig lärokurs som omfattar minst två årsveckotimmar ska ett siffervitsord antecknas i avgångsbetyget. Valfria ämnen som hänför sig till och fördjupar ett gemensamt läroämne och som ska bedömas med siffror ska i avgångsbetyget antecknas under det gemensamma läroämnets namn med det valfria ämnets namn, antalet årsveckotimmar och det givna vitsordet. Alla sådana fördjupande valfria ämnen som hänför sig till ett gemensamt läroämne och som eleven har avlagt ska i avgångsbetyget antecknas direkt under läroämnet i fråga. För fördjupande valfria ämnen vars lärokurs understiger två årsveckotimmar och helheter som består av sådana lärokurser ska ett verbalt omdöme antecknas i avgångsbetyget. Under namnet på ett valfritt ämne som ska bedömas verbalt ska antecknas antalet årsveckotimmar och anteckningen "godkänd".

Valfria ämnen som inte hänför sig till ett gemensamt läroämne ska i avgångsbetyget antecknas under rubriken "tillämpade valfria ämnen". I betyget ska anges läroämnets namn, antalet årsveckotimmar och bedömningen antingen med siffervitsord eller med anteckningen "godkänd".

Om eleven byter ut ett valfritt ämne mot ett annat antingen i den egna skolan eller i samband med byte av skola, ska i avgångsbetyget antecknas namnet på båda de valfria ämnena. Ett valfritt ämne som inte har slutförts ska bedömas med siffror ifall eleven har hunnit avlägga minst två årsveckotimmar i ämnet i fråga. Om eleven har studerat ämnet mindre än två årsveckotimmar och studierna i ämnet inte slutförts ska antecknas "deltagit" vid det valfria ämnet. I betyget ska också antecknas antalet timmar som eleven har studerat i det valfria ämne som inte slutförts. Det nya valfria ämnet ska antingen bedömas med siffervitsord eller med anteckningen "godkänd", beroende på antalet avlagda årsveckotimmar.

Om elevens vårdnadshavare skriftligen anhåller om att ett språk som studeras som valfritt A2- eller B2-språk inte ska antecknas med siffervitsord i avgångsbetyget, ska vitsordet utelämnas och i betyget antecknas "godkänd". Det andra inhemska språket undervisas ändå som ett gemensamt läroämne och ett siffervitsord ska ges.

Skolan kan inte på basis av tilläggsprestationer i efterhand göra ändringar i vitsord som antecknats i ett avgångsbetyg som redan utfärdats. Eleven ska skaffa ett nytt separat betyg över eventuellt förbättrat kunnande. Ett nytt betyg kan fås antingen genom att visa kunnande i en särskild examen^[1] eller genom att delta i den grundläggande utbildningens påbyggnadsundervisning eller i grundläggande utbildning för vuxna.

^[1] Lagen om grundläggande utbildning 38 §, förordningen om grundläggande utbildning 23 §

Avgångsbetyg

I Helsingfors stads grundskolor används en gemensam avgångsbetygsbotten för både verbal bedömning och sifferbedömning.

6.12 Särskild examen och betyg över studier som avlagts genom särskild examen

Den grundläggande utbildningens lärokurs eller en del av den kan avläggas genom en sådan särskild examen^[1] som avses i lagen och förordningen om grundläggande utbildning. Särskild examen kan ordnas av den som har tillstånd att ordna grundläggande utbildning. En elev som deltar i en särskild examen ska visa att hans kunskaper och färdigheter motsvarar kunskaper och färdigheter i de olika läroämnena enligt den grundläggande utbildningens allmänna lärokurs.

De betyg som ska användas i särskild examen är:

1. Betyg i en ämneslärokurs i den grundläggande utbildningen
2. Betyg över delvis fullgjord lärokurs i den grundläggande utbildningen
3. Betyg över fullgjord lärokurs i alla ämnen i den grundläggande utbildningen

Om en elev eller en annan person fullgör lärokursen i något läroämne inom den grundläggande utbildningen i en särskild examen, ska ett betyg ges över fullgjord ämneslärokurs i den grundläggande utbildningen. Av betyget ska framgå vilket läroämne och vilken lärokurs som fullgjorts. Prestationerna i flera läroämnena kan antecknas i samma betyg. Om en elev eller en annan person endast delvis har fullgjort lärokursen i den grundläggande utbildningen, såsom lärokursen i en årskurs, ges ett betyg över delvis fullgjord lärokurs i den grundläggande utbildningen.

Om hela den grundläggande utbildningens lärokurs har fullgjorts i en särskild examen, ska ett betyg ges över fullgjord lärokurs i alla ämnen i den grundläggande utbildningen.

I betygen ska samma allmänna uppgifter antecknas som i avgångsbetyget. För de fullgjorda läroämnena ska läroämnets namn, lärokurs och vitsord antecknas.

Den läropliktiga ska fullgöra alla gemensamma läroämnena som ingår i den grundläggande utbildningens lärokurs med godkänt resultat för att få ett betyg över fullgjord lärokurs i den grundläggande utbildningen.

^[1] Lagen om grundläggande utbildning 38 §, förordningen om grundläggande utbildning 23 §

Anordnande av särskild examen i den grundläggande utbildningen i Helsingfors

En särskild examen ordnas i regel en gång per år mot slutet av vårterminen. Av vägande skäl kan examen också ordnas vid en annan tidpunkt.

Eleven vårdnadshavare kommer överens i förskott med skolan vilka prov på kunnande bedömningen av eleven ska grunda sig på. Det kan utöver prov röra sig om olika slags alster: essäer, videor, lärandedagböcker, portfolio osv. I samband med att eleven avlägger en examen kan läraren hålla ett utvärderande samtal om elevens alster och därigenom försäkra sig om vad eleven kan.

En särskild examen mottas av elevens närskola eller den skola som övervakar elevens hemundervisning. Om eleven vill avlägga en särskild examen i ett främmande språk som inte undervisas i elevens egen skola, hänvisas eleven till närmaste lämpliga skola där språket ifråga undervisas. En särskild examen mottas då av en lärare som undervisar i språket ifråga.

Dessutom kommer följande lokala tillägg angående portfolio-lärande till kapitlet *4.2 Lärmiljöer och arbetsätt*

4.2.1 Att synliggöra lärandet

Det är viktigt att synliggöra målen för lärandet och elevens framsteg med tanke på elevens lärande. En portfolio är ett lärandeverktyg som eleven kan använda för att dokumentera sitt lärande och sina framsteg. En portfolio synliggör målen för lärandet och hjälper eleven att på ett helhetsmässigt sätt förstå sitt lärande och sina framsteg i relation till de mål som har ställts upp. Portfoliearbetet stärker elevens aktiva roll och ägar rätt till sitt lärande. Det här skapar en grund för fortgående och rättidig bedömning och handledning.

Det mest centrala i portfoliearbetet är elevens självbedömning. Eleven engagerar sig i portfoliearbetet och förstår dess betydelse för sitt lärande och sin uppväxt. Under handledning av läraren förstår eleven de mål som har ställts upp för studierna samt bedömningskriterierna och -metoderna. Vårdnadshavaren har därigenom också möjlighet att få konkret information om elevens kunskande, målen för elevens lärande och elevens framsteg.